

De maakindustrie in cijfers 2026: hoe houd je grip op groei?

Over stijgende productie, personeelsschaarste, complexe processen en de rol van digitalisering.

De Nederlandse industrie produceert weer meer, maar dat betekent niet dat de druk op maakbedrijven afneemt. Personeel blijft schaars, klanten verwachten betrouwbare levertijden en productiebedrijven werken met veel verschillende orders, materialen, machines en uitzonderingen tegelijk. Ondertussen groeit de hoeveelheid data waarmee planners, werkvoorbereiders en productiemangers hun beslissingen nemen. Wie die informatie verspreid bewaart over spreadsheets, papier en afzonderlijke systemen, merkt dat al snel in de dagelijkse operatie.

De vraag voor maakbedrijven is daarom niet alleen hoe ze méér produceren. Minstens zo relevant is hoe voorspelbaar het werk verloopt dat vandaag, morgen en volgende week door de fabriek gaat.

In het kort

- De Nederlandse industriële productie lag in juni 2026 4,6 procent hoger dan een jaar eerder. Vooral de machine-industrie produceerde meer.
- Personeelsschaarste blijft druk zetten op bedrijven: 64 procent van de Nederlandse bedrijven meldde in april 2026 een personeelstekort.
- Bedrijven reageren daar steeds vaker op met automatisering. Binnen de industrie deed 29,1 procent dit vanwege personeelsschaarste.
- Digitalisering hangt samen met een hoger productiviteitsniveau, maar technologie alleen lost versnipperde processen of onbetrouwbare gegevens niet op.
- Artificial Intelligence (AI) biedt bedrijven kansen om processen efficiënter in te richten en beter onderbouwde keuzes te maken.
- De eerste stap is vaststellen hoeveel zicht je werkelijk hebt op planning, capaciteit, orderinformatie, materiaal, uren en voortgang.

Wat is de stand van de Nederlandse maakindustrie in 2026?

De Nederlandse industrie laat in 2026 een gemengd beeld zien. Volgens het CBS lag de industriële productie in juni **4,6 procent hoger dan een jaar eerder**. Ook het producentenvertrouwen verbeterde. Producenten in de elektrotechnische en machine-industrie waren in juli het meest positief.

Tegelijkertijd blijven bedrijven voorzichtig met investeren. Industriële producenten verwachten in 2026 gemiddeld 3 procent minder te investeren dan in 2025. In de basismetaal- en metaalproductenindustrie ligt die verwachting nog lager.

Daar komt de aanhoudende personeelsschaarste bij. In april 2026 meldde **64 procent van de Nederlandse bedrijven een personeelstekort**. Binnen de industrie zette 29,1 procent van de bedrijven vanwege die schaarste meer in op automatisering.

Voor maakbedrijven komen die ontwikkelingen samen op de werkvloer. Meer produceren met dezelfde mensen vraagt om een strakkere planning, actuele informatie en minder herstelwerk achteraf. Want meer orders aannemen helpt weinig als pas bij de nacalculatie blijkt dat een order veel meer uren heeft gekost dan gepland.

Waar ontstaat de dagelijkse onrust in productie?

Meestal niet door één groot probleem. Kleine afwijkingen stapelen zich gedurende de dag op. Een materiaal komt later binnen. Een medewerker valt uit. Een klant wijzigt een order. Een machine blijft langer bezet. Werkvoorbereiding past iets aan, terwijl de werkvloer nog met eerdere informatie werkt. Tegelijkertijd wil verkoop weten of er volgende week ruimte is voor een speedorder.

Dat hoort deels bij produceren. Het wordt lastig wanneer afdelingen met verschillende informatie werken en medewerkers voortdurend handmatig moeten corrigeren.

Dat herken je bijvoorbeeld aan:

- planners die spreadsheets naast het centrale systeem bijhouden;
- orderstatussen die telefonisch of op de werkvloer worden nagevraagd;
- productiegegevens die eerst op papier staan en later worden ingevoerd;
- levertijden die worden beloofd zonder actueel zicht op capaciteit;
- uren en materialen die pas achteraf aan een order worden gekoppeld;
- proceskennis die vooral bij enkele ervaren medewerkers zit.

De productie draait in zo'n situatie vaak gewoon door. Daar zit juist het risico. Medewerkers raken gewend aan extra controles, telefoontjes en correcties. Wat ooit een uitzondering was, wordt onderdeel van de normale werkdag.

Wat verandert digitalisering hieraan?

Digitalisering draait niet simpelweg om papier vervangen door een scherm. Het gaat erom dat informatie beschikbaar is op het moment dat iemand een beslissing neemt.

Een planner ziet bijvoorbeeld direct hoeveel capaciteit beschikbaar is. Werkvoorbereiding en productie gebruiken dezelfde artikelgegevens. Uren en materialen worden tijdens het werk geregistreerd. Een productiemanager ziet welke orders achterlopen zonder eerst verschillende bestanden naast elkaar te leggen.

Onderzoek van het CBS laat zien dat **meer gedigitaliseerde bedrijfstakken gemiddeld productiever zijn dan minder gedigitaliseerde bedrijfstakken**. Hetzelfde patroon is zichtbaar bij mkb-bedrijven met 10 tot 250 werknemers.

Daarbij past wel een kanttekening: het CBS spreekt over samenhang en niet over een rechtstreeks oorzakelijk verband. Meer software kopen betekent dus niet automatisch dat de productiviteit stijgt.

Een slechte werkwijze blijft immers een slechte werkwijze wanneer je deze digitaliseert. Verkeerde artikelgegevens blijven verkeerde artikelgegevens. En wanneer verkoop, planning en productie ieder met andere informatie werken, blijft dubbel werk bestaan.

Wanneer heb je software, maar nog steeds weinig overzicht?

Dat komt vaker voor dan het lijkt. Een bedrijf kan een ERP-systeem, machinesoftware en verschillende digitale toepassingen gebruiken en toch veel handmatig werk verrichten.

De planner houdt bijvoorbeeld spreadsheets bij omdat informatie in het centrale systeem ontbreekt. Machines verzamelen gegevens, maar medewerkers voeren ordervoortgang apart in. Of verkoop, inkoop en productie gebruiken systemen die niet dezelfde informatie delen.

De Europese Commissie constateert in het **Digital Decade Country Report 2026** dat Nederland sterk scoort op digitalisering en digitale infrastructuur, terwijl het mkb achterblijft bij de strategische toepassing van geavanceerde digitale technologie.

De interessantere vraag is daarom niet hoeveel software een bedrijf gebruikt, maar:

Welke handelingen voeren medewerkers iedere dag nog handmatig uit omdat informatie ontbreekt, te laat beschikbaar komt of op verschillende plekken staat?

Dat maakt snel zichtbaar waar tijd verloren gaat.

Hoe herken je dat processen te afhankelijk zijn van mensen?

Personeelsschaarste maakt dit extra zichtbaar. Vooral planners, werkvoorbereiders en ervaren vakmensen beschikken vaak over kennis die nergens anders volledig is vastgelegd.

Denk aan een planner die uit zijn hoofd weet welke machine een specifieke bewerking aankan, welke order voorrang heeft en waar nog ruimte in de planning zit. Zolang die medewerker aanwezig is, verloopt het proces goed. Bij vakantie, ziekte of vertrek ontstaat meteen onzekerheid.

Een paar signalen:

De planning klopt vooral dankzij de planner.

Persoonlijke ervaring vult ontbrekende informatie aan.

Je weet pas achteraf wat een order heeft opgeleverd.

Werkelijke uren en materiaalkosten komen pas bij de nacalculatie samen.

Afwijkingen lopen buiten het vaste proces om.

Spedorders en wijzigingen worden geregeld via mail, telefoon of mondelinge afspraken.

Meer orders zorgen direct voor meer kantoorwerk.

De hoeveelheid invoer, controles en afstemming groeit mee met de productie.

Digitalisering helpt vooral wanneer zulke kennis en informatie onderdeel worden van de normale werkwijze.

Welke rol spelen AI, data en ERP?

AI krijgt steeds meer aandacht. Volgens Eurostat gebruikte in 2025 bijna 20 procent van de bedrijven in de EU AI-technologie. Voor maakbedrijven zijn toepassingen denkbaar voor planning, calculatie, voorspellingen en productieanalyse.

Maar AI werkt met de gegevens die een organisatie beschikbaar heeft. Als artikeldata niet klopt, urenregistratie achterloopt of capaciteit niet actueel is, begint ook AI met een onbetrouwbare basis.

Voor veel maakbedrijven ligt de logische volgorde daarom dichterbij de dagelijkse operatie:

- Zorg voor betrouwbare artikel-, klant- en ordergegevens.
- Leg processen zoals calculatie, inkoop, voorraad en productie centraal vast.
- Registreer voortgang, uren en materialen tijdens het proces.
- Gebruik die informatie voor planning en rapportage.
- Kijk daarna waar Business Intelligence en Artificial Intelligence daadwerkelijk iets toevoegen.

Zo voorkom je dat nieuwe technologie boven op bestaande versnippering wordt geplaatst.

Hoe voorspelbaar verloopt jouw dagelijkse operatie?

Veel knelpunten vallen na verloop van tijd niet meer op. De planner werkt iedere ochtend zijn spreadsheet bij. De productiemanager loopt even naar de werkvloer voor een orderstatus. Werkelijke kosten worden na afronding bekeken. Iedereen kent de werkwijze.

Juist daarom helpen een paar eenvoudige vragen:

- Is actuele capaciteit leidend bij de planning?
- Weet verkoop welke levertijd productie werkelijk aankan?
- Werkt iedereen met dezelfde actuele orderinformatie?
- Zie je tijdens productie al hoe uren en materiaal zich ontwikkelen?
- Is belangrijke proceskennis vastgelegd?
- Hoeveel handmatige correcties zijn dagelijks nodig?

Twijfel je bij meerdere antwoorden? Dan loont het om te onderzoeken waar informatie, planning en uitvoering niet goed op elkaar aansluiten.

Wil je weten hoe beheerst jouw dagelijkse operatie werkelijk verloopt?

Klik op de link hieronder of scan de QR-code

[Breng het in kaart met de Chaos vs Control-test](#)

Van dagelijkse chaos naar meer controle over je operatie

Groei vraagt niet alleen om meer capaciteit, maar vooral om beter overzicht. Wanneer calculatie, inkoop, voorraad, planning, productie, urenregistratie en nacalculatie op elkaar aansluiten, ontstaat er een betrouwbaardere basis voor de dagelijkse productie.

ECI en Ridder iQ helpen maakbedrijven om processen, informatie en mensen beter met elkaar te verbinden. Met ERP-software die is ingericht voor de praktijk van de maakindustrie werk je vanuit één centrale bron van informatie. Zo krijgen afdelingen meer inzicht in orders, materialen, capaciteit, voortgang en kosten, op het moment dat die informatie nodig is.

Dat maakt het eenvoudiger om:

- realistischer te plannen en levertijden beter te onderbouwen;
- productievoortgang, uren en materiaalverbruik eerder te signaleren;
- minder tijd kwijt te zijn aan handmatige invoer, controles en afstemming;
- belangrijke proceskennis beter vast te leggen;
- beter te sturen op resultaten tijdens het proces, in plaats van alleen achteraf;
- een betrouwbare gegevensbasis te creëren voor rapportage, BI en toekomstige AI-toepassingen.

Digitalisering is daarbij geen doel op zich. Het gaat om een werkwijze die medewerkers ondersteunt en ervoor zorgt dat beslissingen worden genomen op basis van actuele, gedeelde informatie. Zo wordt de operatie minder afhankelijk van losse spreadsheets, mondelinge afspraken en individuele kennis.

Wil je weten waar jouw organisatie vandaag de meeste tijd, overzicht of grip verliest? ECI en Ridder iQ denken graag met je mee over de stappen die passen bij jouw processen, ambities en digitaliseringsniveau.

Neem contact op met ECI en ontdek hoe Ridder iQ jouw maakbedrijf kan helpen om meer controle, voorspelbaarheid en ruimte voor groei te creëren.

[ECISOLUTIONS.COM/NL/PRODUCTEN/RIDDER-IQ/](https://ecisolutions.com/nl/producten/ridder-iq/)

